

Sygn. akt V CNP 68/05

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

SSN Marek Sychowicz

w sprawie ze skargi Przedsiębiorstwa "B." W.M., K.M. Spółki Jawnej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 25 lipca 2005 r., sygn. akt [...]
w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa "E." J.K., J.P. Spółki Jawnej
przeciwko: J.G., Zakładowi "Z." Spółce z o.o., Przedsiębiorstwu "B." W.M., K.M.
Spółce Jawnej, Przedsiębiorstwu "Z." Spółce z o.o. oraz "S." S.A.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 marca 2006 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2005 r. Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie
pозwanego Przedsiębiorstwa „B.” W.M., K.M. – spółka jawna na postanowienie
Sądu Okręgowego w O. z dnia 10 czerwca 2005 r. odrzucające apelację.

Sąd odwoławczy podzielił pogląd Sądu I instancji, iż przewidziany w art. 479⁹ § 1 k.p.c. obowiązek dołączenia do pisma procesowego dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu tego pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym dotyczy również wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. W konsekwencji uznał za uzasadniony zwrot wniosku pozwanego o uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 2 marca 2005 r., uwzględniającego powództwo, dokonany a limine zarządzeniem z dnia 10 czerwca 2005 r., co spowodowało odrzucenie apelacji jako spóźnionej (art. 370 w związku z art. 369 § 2 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny podkreślił, że wniosek o uzasadnienie wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.) jest pismem procesowym (art. 125 § 1 k.p.c.), którego treść powinna być znana innym stronom w ich interesie, zgodnie z zasadą jawności. Strona wnioskująca obowiązana jest zatem do złożenia go z odpisami, pod rygorem przewidzianym w art. 130 § 1 i 2 k.p.c. W sprawie gospodarczej, a taką jest rozpoznawana sprawa, obowiązuje jednak szczególne unormowanie obligujące profesjonalnych pełnomocników do doręczania odpisów pism procesowych bezpośrednio stronie przeciwnej, a nieudokumentowanie spełnienia tego obowiązku powoduje zwrot pisma a limine (art. 479⁹ § 1 k.p.c.). W paragrafie drugim tego artykułu przewidziano odstępstwa od powyższego obowiązku, ale nie dotyczą one złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 25 lipca 2005 r. stało się prawomocne w dacie jego wydania (art. 394¹ § 2 k.p.c.). Pozwana wniosła o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia (art. 424¹ § 1 k.p.c.), powołując się na naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 479⁹ § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 1 k.p.c. i art. 125 § 1 k.p.c., przez uznanie, iż żądanie sporządzenia uzasadnienia orzeczenia jest pismem procesowym w rozumieniu art. 125 § 1 k.p.c. podlegającym wymogom z art. 479⁹ § 1 k.p.c.

Skarżąca wskazała również na skutki prawne zajętego przez Sąd Apelacyjny stanowiska, uniemożliwiające kontrolę instancyjną wyroku Sądu I instancji, naruszające art. 45 § 2 i 176 Konstytucji, a także powodujące powstanie szkody.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 479⁹ § 1 k.p.c., także przed jego nowelizacją dokonaną w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804), przewidywał w sprawach gospodarczych obowiązek profesjonalnego pełnomocnika doręczenia odpisów pism procesowych z załącznikami bezpośrednio stronie przeciwnej, przy czym brak potwierdzenia spełnienia tego obowiązku podlegał uzupełnieniu w trybie art. 130 k.p.c. Od dnia 5 lutego 2005 r. inne są skutki procesowe zaniechania wykonania powyższego obowiązku, gdyż prowadzą do zwrotu pisma procesowego a limine (art. 479⁹ § 1 zdanie ostatnie k.p.c.). Nowa regulacja spowodowała wystąpienie rozbieżności w praktyce sądowej na tle wymagań dotyczących złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku, zasygnalizowanych w rozpoznawanej skardze. W uchwale z dnia 27 października 2005 r., III CZP 65/05 (OSNC 2006, z. 3, poz. 50) Sąd Najwyższy stwierdził, że przewidziany w art. 479⁹ § 1 zdanie drugie k.p.c. obowiązek dołączenia do pisma procesowego wniesionego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu tego pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym nie dotyczy wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.). Sąd Najwyższy podkreślił, iż nie można wszystkich pism procesowych traktować w sposób jednolity, jak też nie jest możliwe wyczerpujące unormowanie dotyczące ich funkcjonowania w procesie, dlatego istotnego znaczenia nabiera praktyka sądowa, a także racjonalna, pragmatyczna wykładnia przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.) jest pismem procesowym (art. 125 § 1 k.p.c.), ale nie wszystkie pisma procesowe podlegają doręczeniu stronie przeciwnej; z mocy przepisu szczególnego, albo w wyniku racjonalnej interpretacji art. 128 k.p.c. Przepis ten nie uzasadnia bowiem potrzeby doręczenia stronie przeciwnej odpisów pism procesowych, jeżeli są wnoszone wyłącznie w interesie wnoszącego. Do takich pism należy wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku. Sąd Najwyższy odwołał się też do argumentów historycznych oraz do utrwalonej, wieloletniej praktyki sądowej, stanowiącej samoistną wartość procesową.

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym podziela stanowisko wyrażone w uchwale z dnia 27 października 2005 r. (III CZP 65/05). W świetle tej wykładni, nie było uzasadnionych podstaw do zwrotu wniosku pozwanego o uzasadnienie

wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 2 marca 2005 r. na podstawie art. 479⁹ § 1 zd. drugie k.p.c., która to czynność była przesłanką odrzucenia apelacji. Wyłania się jednak problem, czy odmienna interpretacja omawianego zagadnienia prawnego dokonana przez Sąd Apelacyjny może potwierdzać zasadność skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia tego Sądu z dnia 25 lipca 2005 r. (I ACz .../05).

Powyższa skarga jest nowym, nieznanym dotąd, nadzwyczajnym środkiem prawnym umożliwiającym skuteczne dochodzenie roszczenia odszkodowawczego od Skarbu Państwa za niezgodną z prawem działalność orzeczniczą sądu jako organu władzy publicznej (art. 417 § 1 k.c.). Realizacja roszczenia odszkodowawczego następuje dwufazowo. Pierwszą fazę inicjuje omawiana skarga i jest to „właściwe postępowanie” dla stwierdzenia bezprawności prawomocnego orzeczenia (art. 417¹ § 2 k.c.), a wyrok uwzględniający skargę stanowi niezbędny prejudykat do dochodzenia roszczenia odszkodowawczego. Pierwszoplanowe znaczenie ma więc zdefiniowanie „orzeczenia niezgodnego z prawem” (art. 424¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 417 § 1 k.c. i art. 417¹ § 2 k.c.).

„Obowiązujące prawo” to nie tylko tekst normatywny, ale także jego wykładnia, bo w istocie każdy przepis podlega wykładni. Można więc przyjąć, że obowiązujące, respektowane powszechnie prawo zostaje ukształtowane w wyniku wykładni, a jest to proces czasowo rozciągnięty. Trzeba podkreślić, że jest to proces użyteczny, funkcjonujący w warunkach konfrontacji poglądów i ważenia argumentów. Tak kształtuje się też orzecznictwo sądowe, mające umocowanie w niezawisłości sędziowskiej. Należy zatem podzielić wypowiedziany w doktrynie pogląd, że niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa (art. 424¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 417 § 1 k.c. i art. 417¹ § 2 k.c.) musi polegać na oczywistej i rażącej obrazie prawa. Nie jest nią natomiast wybór jednej z możliwych interpretacji przepisów prawa, w szczególności, gdy są to przepisy nowe, niejasne, nie skonfrontowane z realiami i potrzebami życia społecznego (por. też orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 12 września 1991 r., III ARN 32/91 – PUG 1992, z. 2-3, poz. 4, z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/01 – OSNP 2004, z. 6, poz. 100 oraz z dnia 9 lipca 2003 r., IV CKN 357/01 – nie publ.).

W świetle przedstawionego stanowiska skarga nie może być uznana za zasadną. Kwestionowane orzeczenie Sądu Apelacyjnego nie zapadło z oczywistym i rażącym naruszeniem prawa, było natomiast wyrazem dopuszczalnej interpretacji nowego przepisu procesowego, chociażby interpretacja ta nie znalazła finalnej aprobaty w judykaturze.

Należy zaakcentować, że wskazane w skardze przepisy nie zostały naruszone. Wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.) jest bowiem pismem procesowym (art. 125 § 1 k.p.c.), a brak obowiązku przedstawienia przez profesjonalnego pełnomocnika dowodu doręczenia odpisu wniosku stronie przeciwnej nie wynikał z treści art. 479⁹ § 1 k.p.c. lecz z wykładni art. 128 k.p.c. Również powołane w skardze przepisy konstytucyjne nie zostały naruszone, bowiem art. 45 ust. 2 Konstytucji nie miał żadnego związku ze skargą, a kwestionowane postanowienie Sądu Apelacyjnego nie było wyrazem sprzeciwu wobec instancyjnej kontroli orzeczeń sądowych (art. 176 ust. 1 Konst.). Co więcej, zapadło w drugiej instancji, zgodnie z przyjętym standardem. Należało w konsekwencji oddalić skargę (art. 424¹¹ § 1 k.p.c.).